

Agenda

Natuurpunt

Zondag 22 oktober

Herdenkingswandeling Jaak Vanhout.
Vertrek 9.00 uur Vork in Achel.

Zondag 12 november

Turfstекerswandeling Turfven. Vertrek
9.00 uur De Wulp.

Zondag 26 november

Dag van de Natuur; beheerswerken
Smeethof van 9.00 tot 12.00 uur,
Smeethofweg, 1 Bocholt.
Inlichtingen: (+32) 089 46 39 88.

Zondag 10 december

Winterwandeling van 9.00 tot 16.00
uur. Inschrijven via (+32) 011 80 26
77.

Zondag 17 december

Dagtocht Kempen~broek, A-beek-
vallei, Smeethof -Woutershof met
brunchbuffet. Van 9.00 tot 16.30 uur.
Vertrek Smeethof, Smeethofweg 1,
Bocholt. Kosten € 10, Inschrijven
vóór 12 december via (+32) 089 46
41 14. Waterdicht schoensel
aanbevolen.

NMC De IJzeren Man

Tot en met 31 december

Tentoonstelling 'Vossen hebben
holen' (NMC)

Zondag 8 oktober

Excursie Herbertusbossen Heeze.
Thema: Paddenstoelen. Vertrek 13.00
uur Station Weert (IVN).

Zondag 15 oktober

Excursie De Banen in Nederweert.
Vertrek 7.30 uur vanuit politiebureau
Weert (Vogelwacht Weert e.o.).

Zondag 22 oktober

Korte dagwandeling naar Ittervallei.
Thema: Natuurontwikkeling. Vertrek
9.00 uur Station Weert (IVN).

Zondag 19 november

Excursie Bauxweerd in Buggenem.
Vertrek 9.00 uur politiebureau Weert
(Vogelwacht Weert e.o.).

Zondag 19 november

Excursie IJzeren Man. Thema:
Waterplan. Vertrek 13.00 uur vanuit
NMC Weert (IVN).

Zondag 17 december

Excursie Leerkesven in Panheel.
Vertrek 9.00 uur politiebureau Weert
(Vogelwacht Weert e.o.).

Dinsdag 26 december

Kerstwandeling Goor. Vertrek 13.00
uur Station Weert (IVN).

In Memoriam Hubert Lehaen

Op 21 juni is de conservator van het Hageven, Hubert Lehaen, op 69-jarige leeftijd overleden. Hij was al geruime tijd ziek. Dankzij zijn inzet heeft het Hageven het statuut van natuur-reservaat gekregen. Het bestuur van de Wulp en de Vereniging Natuurmonumenten zijn hem bijzonder dankbaar voor zijn grote inzet voor Hageven-Plateaux. Naast conservator was Hubert een fervent vogelliefhebber en natuurfotograaf. Op www.dewulp.net kunt u een afscheidstekst van een vriend lezen.

Graag wijzen we u op het 'Bert Lehaen Natuurfonds' waarmee u de vogelprojecten van Hubert Lehaen kunt steunen. Het banknummer hiervan is 293 021 207 588 o.v.v. Project 8010.

Werkzaamheden in 't Oarevin

Vanwege de droge julimaand heeft Vereniging Natuurmonumenten met enkele vrijwilligers eind juli 2006 enkele poelen kunnen opschoenen en het Ermedeil kunnen maaien. In het najaar worden nog enkele poelen onder handen genomen door Natuurmonumenten, basisschool De Firtel, basisschool De Duizenpoot en buurtvereniging Daalbroek (Altweeterheide). Het Ermedeil is een laag gelegen weiland aan

het eind van de Oarevinsdiek waar het meestal zo nat is dat het perceel moeilijk toegankelijk is. Het Ermedeil werd vroeger ter beschikking gesteld aan boeren die voor de koe te weinig hooi of gras hadden. In het verleden zijn er de kamsalamander, de dotterbloem, de wiewelaar en de nachtegaal waargenomen. Nu staan er planten als waterviolier en wateraardbei.

Oproep Stramproyernatuurwerkdag

We zoeken vrijwilligers die op zaterdag 18 november aanstaande willen helpen met het natuurwerk op het Ermedeil. Het Ermedeil is een laag gelegen weiland aan de Oarevinsdiek. We maken onder andere een

doorgang zodat vlinders die nu aan de Oarevinsdiek zitten het Ermedeil kunnen bereiken. Aanmelden kan bij Hilde en John van Dael, telefoon (+31) 0495 563 547, e-mail puine@planet.nl.

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België,
telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail:
dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk
Op zaterdag en zondag open van 14.00 tot
18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot
17.00 uur. Voor groepen na afspraak van
dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland,
telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail
info@nmcweert.nl, www.nmcweert.nl
In de wintertijd geopend tussen 13.00 en
16.00 uur en in de zomertijd van dinsdag tot
en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaal-
uitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging
Natuurmonumenten. Het wordt gratis
verspreid onder geïnteresseerden.
Voor een abonnement kunt u bellen naar
(035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonu-
menten) of naar (011) 80 26 77 (België,
Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Gaby Bollen, Ghis Palmans,
Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 27
oktober
november
december 2006

In dit nummer

Pagina 2
Startschot voor
vennenherstel
Hageven-Plateaux

Pagina 3
Een woordje met ...
Ciska Castelijns

Pagina 4
In memoriam Hubert
Lehaen

Werkzaamheden in
't Oarevin

Stramproyernatuur-
werkdag Ermedeil

Agenda

natuurpunt

Redactieadres

Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Venboordstraat 6
6005 PJ Swartbroek

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.

Afgiftekantoor 3920

Lommel 1 P209049

Stramprooierbroek: rust en diversiteit

Frans Verstraeten (links) en Jan Sanders (rechts) tijdens het weerzien op Woutershof
(foto Theo van den Berkmortel)

Het Woutershof, in de nabijheid van het Stramprooierbroek, is een verblijfsgelegenheid voor groepen. Deze historische hoeve dateert uit de tijd dat het broek werd drooggelegd (1860-1870).

De bank die instond voor de werken ging failliet en de aandeelhouders kregen een vergoeding in de vorm van grond. Zo verkreeg de familie Wouters de grond rond het Woutershof. We hebben een gesprek met Jan Sanders en Frans Verstraeten, de vroegere en huidige beheerder van het Stramprooierbroek.

Het wordt een emotioneel weerzien voor Jan Sanders. Hij heeft twaalf jaar op het Woutershof gewoond en keert nu na zestien jaar voor het eerst terug. Het Stramprooierbroek was oorspronkelijk een moeras. In 1870 werd de Lossing gegraven om het gebied te ontwateren en kwam in de vroegere bovenloop van de AA beek te liggen. Een ex-kolonist was begonnen met het draineren van de gebieden voor landbouw. Jan was een echte groenactivist: plaggen, vijvers graven, de Lossing met de hand vegen, stukslaan van de drainagebuizen. Hij woonde op het Woutershof en ontving er groepen. Dat was allemaal vrijwilligerswerk, ook de handgeschreven foldertjes.

Het Stramprooierbroek nu en later

Het huidige beheer verschilt niet veel van de visie van Jan Sanders. Nog altijd willen ze de moerassen herstellen. Men probeert ook nu de bovenloop van de AA beek weer in verbinding te stellen met de onderloop. Ook de aangelande bevers zijn meer dan welkom. Zelfs over de toekomst van het Stramprooierbroek zijn ze het eens: het moet natter en groter. Bovendien zou het Woutershof misschien als poort tot het reservaat kunnen dienen.

Een mugje meer of minder

Op de vraag wat het Stramprooierbroek zo onderscheidt van alle andere reservaten klinkt het in koor: biodiversiteit en rust. Op een gewone wandeling kom je al snel zestig soorten vogels tegen. Libellen (o.a. vroege glazenmaker) vliegen er in alle kleuren van de regenboog en aan vlinders (onder andere grote weerschijnvlinder) ook geen gebrek. Met een beetje muggenmelk gaat er hier een waar paradijs voor je open!

Routebeschrijving:

N73 Breeërsteenweg van Bree naar Kinrooi. Ter hoogte van de kerk van 't Hasselt staat een bordje Stramprooierbroek.

Informatie:

www.limburgs-landschap.be en
www.vvksm.be/domeinen

Een natuurlijk koninkrijk zonder grenzen

Startschot voor vennenherstel Hageven-Plateaux

Wat hebben Belgen en Nederlanders gemeenschappelijk? Hun hart voor de natuur! Niet alleen de ontvoerders van de grenspaal willen grensverleggend werken, ook beheerders van de natuur beseffen dat niet alles stopt bij een grenspaal.

De EU geeft subsidie voor natuurprojecten om een netwerk van natuurgebieden in Europa te realiseren (Natura 2000). Deze Life-subsidie is ook gegeven voor het grensoverschrijdend natuurgebied Hageven-Plateaux. Met dit geld worden natuurlijke monumenten zoals vloeiveiden, vennen, heidevelden en graslanden aangelegd en hersteld. Water staat centraal in dit project. De Dommel loopt als een hartslagader door het Life-project. Niet alleen het Hageven-Plateaux krijgt een grondige opknapbeurt, ook de Lommelse watering en de Bovenloop van de Dommel worden hersteld. Dat men het project serieus neemt, blijkt uit het subsidiebedrag van ruim 5,6 miljoen euro dat ter beschikking is gesteld!

Aankoop tussenliggende gebieden

Naast het herstel van veel vennen die in het verleden zijn gedempt, worden ook nieuwe natuur-

*De eerste werken in het kader van het vennenherstel zijn van start gegaan
(foto Gaby Bollen)*

gebieden aangekocht. Versnippering en isolatie ten opzichte van externe populaties bemoeilijken het herstel van de soort. Daarom is aankoop van aanliggende en verbindende gronden hoogst noodzakelijk. Vanwege zijn noordzuid-oriëntatie is het Hageven-Plateaux een belangrijke verbinding tussen de Hoge Kempen (België) en de heidegebieden in Noord-Brabant (Nederland).

Herstel cultuurhistorische elementen

Ook het cultuurhistorische aspect komt aan bod: de vloeiveiden zullen in hun oude glorie herteld worden. Bevloeiing met kanaalwater en regelmatige maaibeurten

zullen weer mogelijk zijn. Verder zal er een uitgebreider Dommelmoores gecreëerd worden dan nu al aanwezig is, zodat galigaanvelden kunnen uitbreiden. Een groter riethabitat maakt ook een stabielere populatie van onder andere rietbewonende vogels mogelijk, zoals de roerdomp. Verdrongen bossen van els en es zullen we dan weer terugvinden in het noordoosten van het Hageven-Plateaux. Omdat het hele natuurgebied eigenlijk heraangelegd wordt, zullen ook de wandelpaden herzien worden. Grotere stukken worden rustgebied, maar daar krijgen de wandelaars vanaf vogelschermen uitzicht op al dit moois. Het hele project zal in december 2009 afgerond zijn.

De verdwenen grenspaal (foto Stijn Philippe)

De verdwenen grenspaal

Op 17 augustus 2005 werd grenspaal 184 ontfond. Onbekenden hebben toen de grenspaal opgeladen en zijn er mee weggereden. Dit monument uit 1843 droeg nog kogelgaten uit de wereldoorlog en had daardoor cultuurhistorische waarde. Vroeger waren de grenzen echt barricades waar men niet zomaar voorbij kwam. Op vrijdagavond 9 september 2005 werd de grenspaal (zonder punt) teruggevonden bij een

machinebedrijf in Maarheeze. Met veel ceremonieel vertoon werd hij terug op zijn plaats gezet. Maar de rust was van korte duur voor de grenspaal. Op 20 juli 2006 werd hij weer gestolen door onbekenden. Dit keer kwam er een graafmachine aan te pas. Voorlopig is er nog geen spoor van de grenspaal.

Interessante grenspalenwebsite:
www.grenspalen.nl

Een woordje met... Ciska Castelijns

Inventariseren van planten en insecten is haar passie en zij volgt op een positief-kritische manier het natuurbeheer op de Plateaux.

Een portret van een betrokken vrijwilliger die al sinds de tachtiger jaren niet uitgekeken raakt op de soortenrijkdom in de natuur.

“Iedere nieuwe waarneming is een enorme stimulans”

“De waarneming van een bronlibel enkele jaren geleden was heel leuk. Het was de tweede plek in Nederland op dat moment. Toen dacht ik: ‘Wauw, dat die hier zit!’ Ik krijg een kick van het feit dat je toch nieuwe waarnemingen kunt verrichten, ondanks het feit dat er al heel veel gegevens bekend zijn.” Aan het woord is Ciska Castelijns die al vanaf 1984 zowat alles inventariseert op het gebied van flora en fauna, met uitzondering van vogels, in het natuurgebied de Plateaux. Ciska vertelt vol enthousiasme hoe zij aan al haar kennis komt: “Door te doen! Door vaak in boeken te kijken en te bladeren, kun je allerlei kennis opdoen. Toen ik die bronlibel zag, wist ik dat mijn waarneming correct was omdat ik die libel nog diezelfde week in het boek had gezien. Anders had ik het niet geweten.”

Nuttige bezigheid

Hoe ga je bij het inventariseren te werk? “Voor de libellen zijn er speciale routes uitgezet door de Nederlandse Vlinderstichting. Je moet deze minimaal vier keer lopen binnen een termijn van zes weken. Het gaat om bepaalde soorten vlinders en jij moet dan tellen hoeveel er zitten. Die gegevens gaan naar de Vlinderstichting en vervolgens naar het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Die zorgt voor een landelijke verwerking.

Bij planten wil een beheerder weten welke soorten er groeien en of het door een bepaald beheer beter of slechter met de natuurkwaliteit in een bepaald gebied gaat. In Nederland bestaat er een subsidieregeling onder de naam

Ciska bladerend in de boeken (foto Theo van den Berkmortel)

‘Programma Beheer’*. Inventariseren (monitoring) levert de gegevens, op basis waarvan beoordeeld kan worden of de doelstelling van een gebied wordt bereikt. Bovendien levert de monitoring gegevens voor ‘Programma Beheer’ en kan de ontwikkeling van (ernstig) bedreigde planten en dieren (Rode Lijstsoorten) gevolgd worden.”

Achteruitgang

Op onze vraag of zij een verandering heeft opgemerkt in de afgelopen jaren, geeft de gedreven Ciska een duidelijk antwoord: “Paddenstoelen en vlinders zijn in die jaren toch wel erg achteruit gegaan. Vooral paddenstoelen. Oorzaak is, denk ik, de verdroging of vervuiling van de lucht. Misschien dat de klimaatveranderingen ook wel een rol spelen. Ik weet het niet, in het verleden was het ook, op en af...” Ciska vervolgt: “Tijdens je inventarisatiewerk let je natuurlijk niet alleen op libellen en planten. Dit jaar is bijvoorbeeld een heel goed jaar voor libellen, vergeleken met andere jaren. Heeft met de temperatuur te

maken, denk ik. De beekoeverlibel hebben we dit jaar al zeven of acht keer gezien.”

Nieuwsgierig

Ciska moet hartelijk lachen om onze vraag: Waarom inventariseer je vooral: uit nieuwsgierigheid of om het beheer beter af te stemmen? “Uit nieuwsgierigheid! Maar ook om het beheer beter af te stemmen op die bepaalde soorten. Bijvoorbeeld met zeldzame soorten. Die geven we vooral door, om in het beheer daar rekening mee te houden. Het beheer op een positief-kritische manier in het oog houden, dat is voor mij het belangrijkste uitgangspunt voor mijn vrijwilligerswerk!” Ciska Castelijns wil graag Bèr Mertens, conservator van de Wateringen in Lommel, aanwijzen voor het volgende interview.

*** Programma Beheer: subsidies voor natuurbeheer aan de hand van de hoeveelheid zeldzaamheid van soorten. Om deze subsidies te kunnen ontvangen, is monitoring een belangrijke voorwaarde: er moeten resultaten geboekt worden.**